પોસ્ટઑફીસ

–ધુમકેતુ

પાછલી રાત્રીનું ભુરું આકાશ, માનવજીવનમાં અનેક સુખદ યાદગીરી ચમકી રહે તેમ, નાનામોટા તારાઓથી ચમકી રહ્યું હતું. ઠંડા પવનના સુસવાટાથી પોતાના જુના અને ફાટેલા ઝભ્ભાને શરીરે વધારે ને વધારે લપેટી લેતો એક વૃદ્ધ ડોસો, શહેરના મધ્યભાગમાં થઈ ને જતો હતો. સ્વાધીન અવસ્થા ભોગવતાં કેટલાંક ઘરોમાંથી આ વખતે ઘંટીનો મધુર લાગતો અવાજ, કોઈક વહેલાં ઉઠનારનાં પગરખાંનો છેટેથી સંભળાતો શબ્દ કે કોઈ અકાળે જાગેલા પક્ષીનો સ્વર : એ સીવાય શહેર તદ્દન શાન્ત હતું. લોકો મીઠી નીદ્રામાં ઘોરતા હતા અને શીયાળાની ઠંડીથી રાત્રી વધારે ગાઢ બનતી હતી. કહે નહીં; છતાં કતલ કરી નાખે એવી મીઠા મનુષ્યના સ્વભાવ જેવી શીયાળાની ઠંડી કાતીલ હથીયારની માફક પોતાનો કાબુ સર્વત્ર ફેલાવી રહી હતી. વૃદ્ધ ડોસો ધ્રુજતો ને શાન્ત રીતે ડગમગ ચાલતો હતો. શહેરના દરવાજા બહાર થઈ, એક સીધી સડક પર આવી પહોંચ્યો ને ધીમે ધીમે પોતાની જુની ડાંગના ટેકાથી આગળ વધ્યો.

સડકની એક બાજુ વૃક્ષોની હાર હતી ને બીજી બાજુ શહેરનો બાગ હતો. અહીં ઠંડી વધારે હતી ને રાત્રી વધારે 'શીમણી' બનતી હતી. પવન સોંસરવો નીકળી જતો હતો ને શુક્રના તારાનું મીઠું તેજ, બરફ પડે તેમ પૃથ્વી ઉપર ઠંડીના કટકા જેવું પડતું હતું. જ્યાં બાગનો છેડો હતો ત્યાં છેલ્લામાં છેલ્લી ઢબનું એક રોનકદાર મકાન હતું, ને તેની બંધ બારી તથા બારણામાંથી દીવાનો ઉજાશ બહાર પડતો હતો.

ભાવીક મનુષ્ય દાતારનું શીખર જોઈ જેમ શ્રદ્ધાથી આનંદ પામે, તેમ વૃદ્ધ ડોસો આ મકાનની લાકડાની કમાન જોઈ આનંદ પામ્યો. કમાન પર એક જરીપુરાણા પાટીયામાં નવા અક્ષર લખ્યા હતા : 'પોસ્ટ ઓફીસ'. ડોસો ઑફીસની બહાર પડથાર પર બેઠો. અંદરથી કંઈ ચોક્કસ અવાજ આવતો ન હતો; પણ બેચાર જણા કામમાં હોય તેમ વ્યાવહારીક 'ગુસપુસ' થતી હતી.

'પોલીસ સુપરીન્ટેન્ડન્ટ!' અંદરથી અવાજ આવ્યો. ડોસો ચમક્યો. પણ પાછો શાન્ત બનીને બેઠો. શ્રદ્ધા અને સ્નેહ આટલી ઠંડીમાં એને ઉષ્મા આપી રહ્યા હતા. અંદરથી અવાજ પર અવાજ આવવા લાગ્યા. કારકુન અંગ્રેજી કાગળનાં સરનામાં બોલી બોલી પોસ્ટમેન તરફ નાખતો જતો હતો.

કમીશ્નર, સુપરીન્ટેન્ડન્ટ, દીવાનસાહેબ, લાઈબ્રેરીયન, એમ એક પછી એક અનેક નામ બોલવાનો અભ્યાસી કારકુન ઝપાટાબંધ કાગળો ફેંક્યે જતો હતો.

એવામાં અંદરથી એક મશ્કરીભર્યો અવાજ આવ્યો : 'કોચમેન અલી ડોસા!' વૃદ્ધ ડોસો હતો ત્યાંથી બેઠો થયો, શ્રદ્ધાથી આકાશ સામે જોયું, આગળ વધ્યો અને બારણા પર હાથ મુક્યો.

'ગોકળભાઈ!'

'કોણ?'

'કોચમેન અલી ડોસાનો કાગળ કીધો નાં?..... હું આવ્યો છું.' જવાબમાં નીષ્ઠુર હાસ્ય આવ્યું.

'સાહેબ! આ એક ગાંડો ડોસો છે. એ હમ્મેશાં પોતાનો કાગળ લેવા પોસ્ટઑફીસે ધક્કો ખાય છે.' કારકુને આ શબ્દો પોસ્ટમાસ્તરને કહ્યા, ત્યાં તો ડોસો પોતાના સ્થાન પર બેસી ગયો હતો. પાંચ વર્ષ થયાં એ જગ્યાએ બેસવાનો તેને અભ્યાસ હતો.

અલી મુળ હોશીયાર શીકારી હતો. પછી ધીમે ધીમે એ અભ્યાસમાં એવો કુશળ બન્યો હતો કે હમ્મેશાં જેમ અફીણીને અફીણ લેવું પડે, તેમ અલીને શીકાર કરવો પડે. ધુળની સાથે ધુળ જેવાં બની જતાં કાબરચીતરાં તેતર પર અલીની દષ્ટી પડે કે તરત તેના હાથમાં તેતર આવી જ પડ્યું હોય! એની તીક્ષ્ણ દષ્ટી સસલાની ખોમાં જઈ પહોંચતી. આસપાસના સુકાં, પીળાં ઘાસમાં સંતાઈને સ્થીર કાન કરી બેઠેલા ચતુર સસલાના ભુરા મેલા રંગને ક્યારેક ખુદ શીકારી કુતરા જુદો ન પાડી શકતા, આગળ વધી જતા ને સસલું બચી જતું, પરંતુ ઈટાલીના ગરુડ જેવી અલીની દષ્ટી બરાબર સસલાના કાન પર ચોંટતી અને બીજી જ પળે તે રહેતું નહી. વળી ક્યારેક અલી મચ્છીમારીનો મીત્ર બની જતો.

પણ જ્યારે જીવનસંધ્યા પહોંચતી લાગી, ત્યારે આ શીકારી અચાનક બીજી દીશામાં વળી ગયો. એની એકની એક દીકરી મરીયમ પરણીને સાસરે ગઈ. એના જમાઈને લશ્કરમાં નોકરી હતી તેથી તે પંજાબ તરફ તેની સાથે ગઈ હતી; અને જેને માટે તે જીવન નીભાવતો હતો તે મરીયમના છેલ્લાં પાંચ વર્ષ થયાં કાંઈ સમાચાર હતા નહીં. હવે અલીએ જાણ્યું કે સ્નેહ અને વીરહ શું છે. પહેલાં તો એ તેતરનાં બચ્ચાંને આકુળવ્યાકુળ દોડતાં જોઈ હસતો. આ એનો શીકારનો આનંદ હતો.

શીકારનો રસ એની નસેનસમાં ઉતરી ગયો હતો; પરંતુ જે દીવસે મરીયમ ગઈ ને તેને જીન્દગીમાં એકલતા લાગી, તે દહાડાથી અલી શીકારે જતાં શીકાર ભુલી, સ્થીર દષ્ટીથી અનાજનાં ભરચક લીલાં ખેતર જોઈ રહેતો! એને જીન્દગીમાં પહેલી વખત સમજાયું કે કુદરતમાં સ્નેહની સૃષ્ટી અને વીરહનાં આંસુ છે! પછી તો એક દીવસ અલી એક ખાખરાના ઝાડ નીચે બેસીને હૈયાફાટ રોયો. ત્યાર પછી હમ્મેશાં સવારમાં ચાર બજે ઉઠીને એ પોસ્ટઑફીસે આવતો. એનો કાગળ તો કોઈ દીવસ હોય નહીં; પણ મરીયમનો કાગળ એક દીવસ આવશે એવી ભક્તના જેવી શ્રદ્ધામાં ને આશાભર્યા ઉલ્લાસમાં તે હમ્મેશાં સૌથી પહેલો પોસ્ટઑફીસે આવીને બેસતો.

પોસ્ટઑફીસ – કદાચ જગતમાં સૌથી રસહીન મકાન, એનું ધર્મક્ષેત્ર–તીર્થસ્થાન બન્યું. એક જ જગ્યાએ ને એક જ ખુણે તે હમ્મેશાં બેસતો. એને એવો જાણ્યા પછી સૌ હસતા. પોસ્ટમેન મશ્કરી કરતા ને ક્યારેક મજાકમાં એનું નામ દઈ એને એ જગ્યા પરથી પોસ્ટઑફીસનાં બારણાં સુધી, કાગળ ન હોય છતાં; ધક્કો ખવરાવતા. અખુટ શ્રદ્ધા ને ધૈર્ય હોય તેમ એ હમ્મેશાં આવતો ને દરરોજ ઠાલે હાથે પાછો જતો.

અલી બઠો હતો એટલામાં એક પછી એક પટાવાળાઓ પોતપોતાની ઑફીસના કાગળો લેવા આવવા લાગ્યા. ઘણું કરીને પટાવાળા એ વીસમી સદીમાં અધીકારીઓની સ્ત્રીઓના ખાનગી કારભારી જેવા છે, એટલે આખા શહેરના દરેકેદરેક ઑફીસરનો ખાનગી ઈતીહાસ અત્યારે વંચાતો.

કોઈના માથા પર સાફો. તો કોઈના પગમાં ચમચમાટી કરે તેવા બુટ-એમ સૌ પોતપોતાનો વીશીષ્ટ ભાવ દર્શાવતા હતા. એટલામાં બારણું ખુલ્યું, દીવાના અજવાળામાં સામેની ખુરશી પર તુંબડા જેવું માથું ને હમ્મેશનો દીલગીરીભર્યો ઉદાસીન જેવો ચહેરો લઈ પોસ્ટમાસ્તર બેઠા હતા. કપાળ પર, મોં પર કે આંખમાં ક્યાંય તેજ ન હોય ત્યારે માણસ ઘણું કરીને ગોલ્ડસ્મીથનો ‘વીલેજસ્કુલ માસ્તર’, આ સદીનો કારકુન કે પોસ્ટમાસ્તર હોય છે!

અલી પોતાની જગ્યાએથી ખસ્યો નહીં.

‘પોલીસ કમીશનર!’ કારકુને બુમ પાડી, ને એક થનગનાટ કરતા જુવાને પોલીસ કમીશનરના કાગળ લેવા હાથ આગળ ધર્યો.

‘સુપરીન્ટેન્ડન્ટ!’

બીજો એક પટાવાળો આગળ આવ્યો – અને આમ ને આમ એ સહસ્રનામાવલી વીષ્ણુભક્તની જેમ કારકુન હમ્મેશાં પઢી જતો. અંતે સૌ ચાલ્યા ગયા. અલી ઉઠ્યો. પોસ્ટઑફીસમાં ચમત્કાર હોય તેમ તેને પ્રણામ કરી ચાલ્યો ગયો! અરે! સૈકાઓ પહેલાંનો ગામડીયો !

'આ માણસ ગાંડો છે?' પોસ્ટમાસ્તરે પુછ્યું.

'હા, કોણ? અલી? હા સાહેબ; પાંચ વરસ થયાં ગમે તેવી ઋતુ હોય છતાં કાગળ લેવા આવે છે! એનો કાગળ ભાગ્યે જ હોય છે!' કારકુને જવાબ આપ્યો.

'કોણ નવરું બેઠું છે? હમ્મેશ તે કાગળ ક્યાંથી હોય?'

'અરે! સાહેબ, પણ એનું મગજ જ ચસકી ગયું છે! તે પહેલાં બહુ પાપ કરતો, એમાં કોઈ થાનકમાં દોષ કર્યો! ભાઈ, કર્યાં ભોગવવાં છે!' પોસ્ટમેને ટેકો આપ્યો.

'ગાંડા બહુ વીચીત્ર હોય છે.'

'હા, અમદાવાદમાં મેં એક વખત એક ગાંડો જોયો હતો. તે આખો દીવસ ધુળના ઢગલા જ કરતો : બસ, બીજું કાંઈ નહીં. બીજા એક ગાંડાને હમ્મેશાં નદીને કાંઠે જઈ સાંજે એક પથ્થર પર પાણી રેડવાની ટેવ હતી!'

'અરે, એક ગાંડાને એવી ટેવ હતી કે આખો દીવસ આગળ ને પાછળ ચાલ્યા જ કરે! બીજો એક કવીતા ગાયા કરતો! એક જણ પોતાને ગાલે લપાટો જ માર્યા કરતો. ને પછી કોઈક મારે છે એમ માનીને રોયા કરતો!'

આજે પોસ્ટઑફીસમાં ગાંડાનું પુરાણ નીકળ્યું હતું. હમ્મેશાં આવું એકાદ પ્રકરણ છેડીને એના પર બે-ચાર મીનીટ વાત કરી આરામ લેવાની ટેવ લગભગ બધા જ નોકરવર્ગમાં દારુની ટેવની જેમ પેસી ગઈ છે. પોસ્ટમાસ્તર છેવટે ઉઠ્યા અને જતાં જતાં કહ્યું : ' માળું, ગાંડાની પણ દુનીયા લાગે છે! ગાંડા આપણને ગાંડા માનતા હશે અને ગાંડાની સૃષ્ટી કવીની સૃષ્ટી જેવી હશે!' છેલ્લા શબ્દ બોલતા પોસ્ટમાસ્તર હસીને ચાલ્યા ગયા. એક કારકુન વખત મળ્યે જરાં ગાંડાઘેલાં જોડી કાઢતો ને એને સૌ ખીજવતા. પોસ્ટમાસ્તરે છેલ્લું વાક્ય એટલા જ માટે હસતાં હસતાં એના તરફ ફરીને કહ્યુ હતું. પોસ્ટઑફીસ હતી તેવી શાન્ત બની રહી.

એક દીવસ અલી બે-ત્રણ દીવસ સુધી આવ્યો નહીં. પોસ્ટઑફીસમાં અલીનું મન સમજી જાય એવી સહાનુભુતી કે વીશાળ દષ્ટી કોઈનામાં ન હતી. પણ એ કેમ ન આવ્યો, એવી કૌતુકબુદ્ધી

સૌને થઈ. પછી અલી આવ્યો; પણ તે દીવસે એ હાંફતો હતો, ને એના ચહેરા પર જીવનસંધ્યાનાં સ્પષ્ટ ચીહ્ન હતાં.

આજે તો અલીએ અધીરા બનીને પોસ્ટમાસ્તરને પુછ્યું : ‘માસ્તરસાહેબ, મારી મરીયમનો કાગળ છે?’

પોસ્ટમાસ્તર તે દીવસે ગામ જવાની ઉતાવળમાં હતા ને તેમનું મગજ સવાલ ઝીલી શકે એટલું શાન્ત ન હતું.

‘ભાઈ, તમે કેવા છો?’

‘મારું નામ અલી!’ અલીનો અસંબદ્ધ જવાબ મળ્યો.

‘હા. પણ અહીં કાંઈ તમારી મરીયમનું નામ નોંધી રાખ્યું છે?’

‘નોંધી રાખોને, ભાઈ! વખત છે ને કાગળ આવે, ને હું ન હોઉં તો તમને ખપ આવે!’ પોણી જીન્દગી શીકારમાં ગાળી હોય એને શી ખબર કે મરીયમનું નામ એના પીતા સીવાય બીજાને મન બે પૈસા જેટલી કીંમતનું છે!

પોસ્ટમાસ્તર તપી ગયા : ‘ગાંડો છે કે શું? જા, જા, તારો કાગળ આવશે તો કોઈ ખાઈ નહીં જાય!’

પોસ્ટમાસ્તર ઉતાવળમાં ચાલ્યા ગયા અને અલી ધીમે પગલે બહાર નીકળ્યો. નીકળતાં નીકળતાં એક વખત ફરીને પોસ્ટઑફીસ તરફ જોઈ લીધું! આજે એની આંખમાં અનાથનાં આંસુની છાલક હતી; અશ્રદ્ધા ન હતી પણ ધૈર્યનો અંત આવ્યો હતો! અરે ! હવે મરીયમનો કાગળ ક્યાંથી પહોંચે?

એક કારકુન એની પાછળ આવતો લાગ્યો. અલી તેના તરફ ફર્યો : ‘ભાઈ!’

કારકુન ચમક્યો ; પણ તે સારો હતો.

‘કેમ?’

‘જુઓ, આ મારી પાસે છે.’ એમ કહી પોતાની એક જુની પતરાની દાબડી હતી તેમાંથી અલીએ પાંચ ગીની કાઢી. જોઈ કારકુન ભડક્યો.

‘ભડકશો નહી, તમારે આ ઉપયોગી ચીજ છે. મારે હવે તેનો ઉપયોગ નથી, પણ એક કામ કરશો?’

‘શું?’

'આ ઉપર શું દેખાય છે?' અલીએ શુન્ય આકાશ સામે આંગળી ચીંધી.

'આકાશ.'

'ઉપર અલ્લા છે તેની સાક્ષીમાં તમને પૈસા આપું છું. તમારે મારી મરીયમનો કાગળ આવે તો પહોંચાડવો.'

કારકુન આશ્ચર્ય માં સ્થીર ઉભો : 'ક્યાંથી ક્યાં પહોંચાડવો?'

'મારી કબર ઉપર!'

'હેં?'

'સાચું કહું છું. આજ હવે છેલ્લો દીવસ છે! અરેરે, છેલ્લો! મરીયમ ન મળી-કાગળે ન મળ્યો.' અલીની આંખમાં ઘેન હતું. કારકુન ધીમેધીમે તેનાથી છુટો પડી ચાલ્યો ગયો. તેના ખીસામાં ત્રણ તોલા સોનું પડ્યું હતું.

પછી અલી કોઈ દીવસ દેખાયો નહી અને એની ખબર કાઢવાની ચીન્તા તો કોઈને હતી જ નહી. એક દીવસ પોસ્ટમાસ્તર જરાક અફસોસમાં હતા. એમની દીકરી દુર દેશાવરમાં માંદી હતી, અને તેના સમાચારની રાહ જોતા એ શોકમાં બેઠા હતા. ટપાલ આવી ને કાગળનો થોક પકડ્યો. રંગ ઉપરથી પોતાનું કવર છે એમ ધારી પોસ્ટમાસ્તરે ઝપાટાબંધ એક કવર ઉંચકી લીધું. પણ એના ઉપર સરનામું હતું, 'કોચમેન અલી ડોસા!'

વીજળીનો આંચકો લાગ્યો હોય તેમ એમણે તે નીચે નાખી દીધું! દીલગીરી અને ચીન્તાથી થોડી ક્ષણમાં એમનો અધીકારીનો કડક સ્વભાવ જતો રહી માનવ સ્વભાવ બહાર આવ્યો હતો. એમને એકદમ સાંભર્યું કે આ પેલા ડોસાનું કવર – અને કદાચ એની દીકરી મરીયમનું.

'લક્ષ્મીદાસ!' એમણે એકદમ બુમ પાડી. લક્ષ્મીદાસ તે જ માણસ હતો કે જેને અલીએ છેલ્લી ઘડીએ પૈસા આપ્યા હતા.

'કેમ સાહેબ?'

'આ તમારા કોચમેન અલી ડોસા ….. આજે હવે ક્યાં છે એ?'

'તપાસ કરશું.'

તે દીવસે પોસ્ટમાસ્તરના સમાચાર ન આવ્યા. આખી રાત્રી શંકામાં વીતાવી. બીજે દીવસે સવારે ત્રણ વાગ્યામાં તે ઑફીસમાં બેઠા હતા. ચાર વાગે ને અલી ડોસા આવે કે, હું પોતે જ તેને કવર આપું, એવી આજ એમની ઈચ્છા હતી.

વૃદ્ધ ડોસાની સ્થીતી પોસ્ટમાસ્તર હવે સમજી ગયા હતા. આજ આખી રાત તેમણે સવારે આવનાર કાગળના ધ્યાનમાં ગાળી હતી. પાંચપાંચ વર્ષ સુધી આવી અખંડ રાત્રીઓ ગાળનાર તરફ એમનું હૃદય આજે પહેલવહેલું લાગણીથી ઉછળી રહ્યું હતું. બરાબર પાંચ વાગ્યે બારણા પર ટકોરો પડ્યો. પોસ્ટમેન હજી આવ્યા ન હતા, પણ આ ટકોરો અલીનો હતો, એમ લાગ્યું. પોસ્ટમાસ્તર ઉઠ્યા. પીતાનું હૃદય પીતાના હૃદયને પીછાને તેમ આજે એ દોડ્યા, બારણું ખોલ્યું.

'આવો અલીભાઈ! આ તમારો કાગળ!' બારણામાં એક વૃદ્ધ દીન ડોસો લાકડીના ટેકાથી નમી ગયેલો ઉભો હતો. છેલ્લાં આંસુની ધાર હજી તેના ગાલ પર તાજી હતી, ને ચહેરાની કરચલીમાં કરડાઈના રંગ પર ભલમનસાઈની પીંછી ફરેલી હતી. તેણે પોસ્ટમાસ્તર સામે જોયું ને પોસ્ટમાસ્તર જરાક ભડક્યા. ડોસાની આંખમાં મનુષ્યનું તેજ ન હતું!

'કોણ સાહેબ? અલી ડોસા....!' લક્ષ્મીદાસ એક બાજુ સરીને બોલતો બારણા પાસે આવ્યો.

પણ પોસ્ટમાસ્તરે તે તરફ હવે લક્ષ ન આપતાં બારણા તરફ જ જોયા કર્યું – પણ ત્યાં કોઈ ન લાગ્યું. પોસ્ટમાસ્તરની આંખ ફાટી ગઈ! બારણામાં હવે કોઈ જ હતું નહી, એ શું? તે લક્ષ્મીદાસ તરફ ફર્યા.

એના સવાલનો જવાબ વાળ્યો :

'હા, અલી ડોસા કોણ? તમે છો ના?'

'જી, અલી ડોસો તો મરી ગયો છે! પણ એનો કાગળ લાવો મારી પાસે!'

'હેં? કે દી? લક્ષ્મીદાસ!'

'જી, એને તો ત્રણેક મહીના થઈ ગયા!' સામેથી એક પોસ્ટમેન આવતો હતો. તેણે બીજો અરધો જવાબ વાળ્યો હતો.

પોસ્ટમાસ્તર દીશામુઢ બની ગયાં. હજી મરીયમનો કાગળ ત્યાં બારણામાં પડ્યો હતો! અલીની મુર્તી એની નજર સમક્ષ તરી રહી. લક્ષ્મીદાસે, અલી છેલ્લે કેમ મળ્યો હતો તે પણ કહ્યું. પોસ્ટમાસ્તરના કાનમાં પેલો ટકોરો ને નજર સમક્ષ અલીની મુર્તી બંન્ને ખડાં થયાં! એમનું મન ભ્રમમાં પડ્યું : મે અલીને જોયો કે એ માત્ર શંકા હતી, કે એ લક્ષ્મીદાસ હતો?

પાછી રોજનીશી ચાલી : ' પોલીસ કમીશનર, સુપરીન્ટેન્ડન્ટ, લાઈબ્રેરીયન- ' કારકુન ઝપાટાબંધ કાગળ ફેંક્યે જતો હતો. પણ દરેક કાગળમાં ધડકતું હૃદય હોય તેમ પોસ્ટમાસ્તર આજે એકીનજરે એ તરફ જોઈ રહ્યા છે! કવર એટલે એક આનો ને પોસ્ટ્કાર્ડ એટલે બે પૈસા એ દૃષ્ટી

ચાલી ગઈ છે. ઠેઠ આફ્રીકાથી કોઈ વીધવાના એકના એક છોકરાનો કાગળ એટલે શું? પોસ્ટમાસ્તર વધારે ને વધારે ઉંડા ઉતરે છે.

મનુષ્ય પોતાની દૃષ્ટી છોડી બીજાની દૃષ્ટીથી જુએ તો અરધું જગત શાન્ત થઈ જાય.

તે સાંજે લક્ષ્મીદાસ ને પોસ્ટમાસ્તર ધીમે પગલે અલીની કબર તરફ જતા હતા. મરીયમનો કાગળ સાથે જ હતો. કબર પર કાગળ મુકી પોસ્ટમાસ્તર ને લક્ષ્મીદાસ પાછા વળ્યા.

‘લક્ષ્મીદાસ! આજે સવારે તમે પોસ્ટઑફીસે વહેલા આવ્યા કાં?’

‘જી. હા.’

‘– અને તમે કીધું, અલી ડોસા.....’

‘જી હા.’

‘પણ – ત્યારે ....ત્યારે, સમજાયું નહી કે....’

‘શું?’

‘હાં ઠીક, કાંઈ નહી!’ પોસ્ટમાસ્તરે ઉતાવળે વાત વાળી લીધી. પોસ્ટઑફીસનું આંગણું આવતાં પોસ્ટમાસ્તર લક્ષ્મીદાસથી જુદા પડી વીચાર કરતા અંદર ચાલ્યા ગયા. એમનું પીતા તરીકેનું હૃદય અલીને ન સમજવા માટે ડંખતું હતું ને આજે હજી પોતાની દીકરીના સમાચાર ન હતા, માટે પાછા સમાચારની ચીન્તામાં તે રાત્રી ગાળવાના હતા. આશ્ચર્ય, શંકા અને પશ્ચાત્તાપના ત્રીવીધ તાપથી તપતા એ પોતાના દીવાનખંડમાં બેઠા, ને પાસેની કોલસાની સગડીમાંથી મધુર તાપ આવવા લાગ્યો.

–ધુમકેતુ (ગૌરીશંકર ગોવર્ધનરામ જોશી – જન્મ –૧૨/૧૨/૧૮૯૨. એમની આ અતીપ્રસીદ્ધ વાર્તા તે કાળે અમેરીકાથી પ્રકાશીત થતા સામયીક ‘Stories From Many Lands’માં પ્રકાશીત થઈ અને પછીથી ઓક્સ્ફર્ડ યુનીવર્સીટીએ ‘વીશ્વની શ્રેષ્ઠ દસ વાર્તાઓ (ટેન ટેલ્સ)’ નામક પોતાના વાર્તાસંગ્રહમાં પણ આ વાર્તા ‘પોસ્ટઑફીસ’ને સ્થાન આપ્યું હતું.

‘સન્ડે ઈ.મહેફીલ’ – વર્ષ: તેરમું – અંક : 378 – July 09, 2017

‘ઉંઝાજોડણી’માં અક્ષરાંકન : ઉત્તમ ગજ્જર uttamgajjar@gmail.com

@@@

Have you ever visited : http://www.gujaratilexicon.com ?

More than 3,38,70,000 Gujarati Language lovers have visited

http://www.gujaratilexicon.com

More than 79,73,000 have visited Digital Bhagwadgomandal

http://www.bhagwadgomandal.com

More than 9,36,000 have visited Lokkosh

http://lokkosh.gujaratilexicon.com

More than 6,37,000 have visited Global-Gujaratilexicon

http://global.gujaratilexicon.com

@@@@@@@@@